

V rozesílce 2/2020 najdete aktuální pozvánky a upozornění na akce, programy i grantové výzvy. V LÍSCĚ jsme spustili žákovskou kampaň Nebud' plejtvák o neplýtvání potravinami (viz. str. 4).

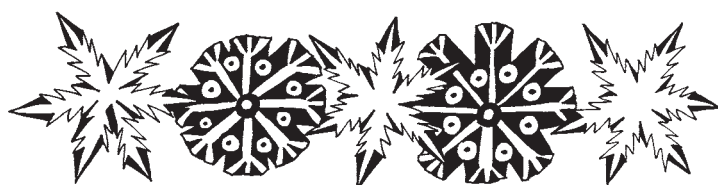
Upozorňujeme na grantový program Zlínského kraje Podpora ekologických aktivit v kraji, www.kr-zlinsky.cz/rp04-20-podpora-ekologickych-aktivit-v-kraji

OSN vyhlásila téma pro rok 2020 – Mezinárodní rok zdraví rostlin.

Z významných dnů připomínáme: 16. ledna – Den památky Jana Palacha, 27. ledna – Den památky obětí holocaustu, 31. ledna – pololetní prázdniny, 2. února – Světový den mokřadů.

Akce do DIÁŘE:

Pá – Ne 7.–9. února	Specializační studium koordinátorů EVVO, modul 4 www.liska-evvo.cz
Sobota 15. února	CEST FEST Vsetín, Férová kavárna LÍSKY, https://cestfest.cz/cest-fest-2020/
Sobota 29. února	Seminář Jak učit POLY www.liska-evvo.cz
Po – Út 6.–7. dubna	Rozšiřující studium pro koordinátory EVVO, modul 1 www.liska-evvo.cz
Čt – Pá 1.–2. října	Setkání MŠ a sítě Mrkvička www.liska-evvo.cz
Čtvrtek 12. listopadu	XX. Krajská konference o EVVO, téma: Cíle udržitelného rozvoje www.liska-evvo.cz (TERMÍN se může změnit na jiný čtvrtek v listopadu!)

Osvětové kampaně LÍSKY

Pochtivě vyrobené – podpora místní udržitelné ekonomiky ve Zlínském kraji (celoročně)

Ptáci – žijí tady s námi (1.–30. dubna)

Pochtivě vyrobené, spravedlivě zaplacené
(9.–31. května)

Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny
(1. května – 30. června)

Stromy a my (15. září – 31. října)

Po dobu trvání dané kampaně vám poskytujeme informace a rady k tématu, náměty a metodické listy pro práci s dětmi, pozveme vás na programy, výstavy, dny otevřených dveří, slavnosti, semináře a exkurze atd. www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Připravili jsme pro Vás rozesílku 2/2020. Některé texty zůstávají beze změny, slouží jako rychlý zdroj informací.

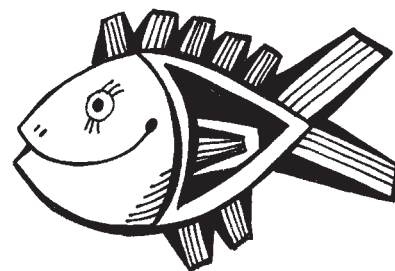
Nové texty jsou označeny ikonkou

<http://www.liska-evvo.cz/rozesilka>

V PŘÍLOZE NAJDETE:

- 1 Rozšiřující studium pro koordinátory EVVO
1.1 Přihláška na studium
- 2 Výzva Podpora ekologických aktivit v kraji
- 3 Nebud' plejtvák (žákovská kampaň)

Klub LÍSKY

Pokud se vám líbí programy a činnosti LÍSKY, máte rádi přírodu, tradice a kulturu (nejen) Zlínského kraje. Pokud si přejete, aby děti i dospělí byli více venku, rozuměli životnímu prostředí a pomáhali o ně pečovat, přidejte se k nám. Staňte se členem Klubu LÍSKY. Svým členstvím podpoříte lískové programy, stanete se součástí dění a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte. Členem Klubu může být i rodina, škola či organizace. Informace o klubu i ukázkový list pro rodiny s dětmi najdete na

<http://www.liska-evvo.cz/doc/klub-lisky>

Pozvánky

Sdružení pro rozvoj Soláně

Marián Béreš fotografie

sobota 18. 1. 2020 v 13.30 hod
IC Zvonice Solán

Vernisáž zahájí autor promítáním filmu
Výstava potrvá do 10. 3. 2020

Vlastnoručně upletená ošatka, neděle 19. ledna, Hostětín

Přihlášky na www.hostetin.veronica.cz

VALAŠSKÉ EKOCENTRUM
SEVEROMORÁVSKÁ REGIONÁLNÍ SDRUŽENÍ ČESKÉHO SVAZU OCHRÁNCŮ PŘÍRODY

Český svaz ochránců přírody ve Valašském Meziříčí vás srdečně zve na přednášku

Tak se žije velkým šelmám na moravsko-slovenském pomezí

Čtvrtek 23. 1. 2020 od 17 hodin

Valašské ekocentrum ČSOP v bývalých kasárnách, Vstupné dobrovolné

Přednáška Mgr. Michala Bogy z Hruší Duha a ČSOP Radhošť o výskytu velkých šelem na Valašsku a v Beskydech, výzkum v terénu, ukázky odlišit stop. Fotografie a videozáznamy velkých šelem z Beskydí i slovenských hor.

VALAŠSKÉ EKOCENTRUM
SEVEROMORÁVSKÁ REGIONÁLNÍ SDRUŽENÍ ČESKÉHO SVAZU OCHRÁNCŮ PŘÍRODY

Český svaz ochránců přírody ve Valašském Meziříčí pořádá kurz

OD OVEČKY ke svetrů

Kurz zpracování ovčí vlny – naučíte se příst na vřetánku a kolovrátku, vyzkoušíte si suché i mokré plstění. Dozvíte se, jak vlnu prát, barvit a česat.
Lektorka: Mgr. Jitka Dvorská, účastnický poplatek: 1 000,- Kč

Sobota 25. 1. 2020 od 9 do 16 hodin

Bližší informace: jitkadvorskavm@seznam.cz nebo telefon: 733 651 127
Termín pro příjem přihlášek do 15. 1. 2020
Valašské ekocentrum ČSOP

Domácí výroba sýrů

Přijďte se naučit, jak snadno a s radostí vyrábět doma základní mléčné produkty: čerstvý sýr, polotvrdý liso-vaný zrající sýr, tvaroh a kefir! Na kurzu získáte základní teoretické znalosti a praktické dovednosti, díky nimž tyto produkty doma snadno vyrobíte. Kurz bude doprovázen ochutnávkami sýrů.

Termín: víkend 8. – 9. února 2020
Sobota od 8.00 – 17.00
Neděle od 8.00 – 12.00

Cena: 1 500,- (cena zahrnuje DPH, lektorné, drobné občerstvení)
Cena: 2 900,- (cena zahrnuje DPH, lektorné, drobné občerstvení, základní vybavení pro výrobu sýrů v hodnotě 1 400,- Kč)

Místo konání: Valašské ekocentrum, Šafaříkova 555, Valašské Meziříčí.

Přihlášky: do 25. 1. 2020 u Jitky Dvorské, tel: 733 651 127, e-mail: jitkadvorskavm@seznam.cz. Počet účastníků je omezený.

Více doporučujeme si ke kurzu objednat i základní vybavení pro výrobu sýrů v hodnotě 1 400 Kč, které vám v případě zájmu bude na kurzu předáno. Budete tak moci vyrábět přímo na kurzu a vyrobené sýry i s vybavením si odnesete domů. Bez zakoupení vybavení budete pouze pozorovat lektorku a ostatní účastníky při výrobě a učit se teoretické základy. V ceně vybavení je zahrnuto: 10 l BIO mléka v kyblích, mlékařské kultury, syřidlo, digitální teploměr, 7x forma, kelímky na sýr, příručka pro výrobu, strákačky, box s víkem na odkapání a zrání sýrů.

Lektorka: Ing. Lenka Musilová vystudovala chemii na MU a poté chemii a biotechnologii potravin na VUT Brno. S výrobou sýrů má několikileté zkušenosti. Svou vášní pro výrobu sýrů podpořila nejen vlastní praxí, ale také stážemi na francouzských farmách a v profesionálních sýrárnách.

Videosestřih z předchozího kurzu je ke shlédnutí zde: bit.ly/kurz_syru

Líska

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 2/2020

strana 2

Pozvánky

**CEST FEST 2020,
Vsetín, 15. 2. 2020**

Jeden svět na školách 2020

**Termíny DOPOLEDNÍCH ŠKOLNÍCH PROJEKČÍ:
Praha, 4.–13. 3. 2020**

Následně v dalších 35 českých městech,
ve Vsetíně ve dnech 2.–5. 4. 2020.

Nenechte si ani letos ujít pestrou nabídku dokumentů z rozličných koutů světa! Podívejte se, kam to máte se svou třídou nejbližší do kina a domluvte se s koordinátory v jednotlivých regionech, kdy budou promítat pro školy.

Sledujte JSNS.CZ/festival, kam budeme průběžně přidávat všechny aktuální informace o filmech i spuštění přihlašování.

Náměty, doporučení, inspirace a příklady dobré praxe

■ Cíle udržitelného rozvoje

Rok 2020 – zbývá přesně dekáda na splnění cílů udržitelného rozvoje do roku 2030.

Připomeňme si 17 výzev, které bychom měli co nejlépe plnit. Jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa!

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs).

Cíle udržitelného rozvoje jsou výsledkem tříletého procesu vyjednávání, který začal na Konferenci OSN o udržitelném rozvoji v roce 2012 v Riu de Janeiro.

Na formulaci SDGs se podílely všechny členské státy OSN, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů. Agendu udržitelného rozvoje oficiálně schválil summit OSN 25. září 2015 v New Yorku v dokumentu Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development (Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030), jehož součástí jsou i Cíle udržitelného rozvoje (SDGs).

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

■ Fridays For Future Česká republika,

www.facebook.com/fridaysforfuture.cz

■ Zdravý talíř – ještě lepší!

Před deseti lety vytvořila Margit Slimáková výživové doporučení Zdravý talíř, který se od té doby dostal do stovek článků i do výuky ve školách, jeho letáček se rozdával v mateřských školách a lékárnách, mnozí ho dokonce máte na lednici. Před pár dny vyšla podoba zásadní aktualizace, více na

www.margit.cz/pruvodce-sku-jidlem/

■ Pomalé nakupování

Komunitní farmářské tržiště SCUK.CZ. Na Scuku je hlavní udržitelnost a ekologie, podpora lokální ekonomiky i podpora malých a středních zemědělců a farmářů. Proto přichází s myšlenkou Pomalých nákupů. Pomalé nakupování totiž znamená nakupovat udržitelněji, neplýtvat jídlem, rozmýšlet nad každým nákupem. Je to povědomí o tom, kdo potraviny vypěstoval, za jakých podmínek a jak se k nám dostala. Pomalé nákupy jsou o setkávání lidí, je to vykoření z běžné supermarketové anonymity.

■ Zapojte se a sledujte iniciativu Ministerstva životního prostředí

#dostbyloplastu www.mzp.cz/ či www.nepetuj.cz

■ **STOP palmovému oleji**, www.stoppalmovemuoleji.cz/

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 2/2020

strana 3

Náměty, doporučení, inspirace a příklady dobré praxe

Nebud' plejtvák

Informujeme o spuštění žákovské kampaně Nebud' plejtvák, www.liska-evvo.cz/doc/nebud-plejtvak

**VSETÍN
PROTI CHUDOBE
2019/2020**

*Téměř třetina všeho jídla na světě se vyhodí.
Chceme začít sami u sebe, doma i ve školách.*

ŽÁKOVSKÁ DEKLARACE O UDRŽITELNÉ SPOTŘEBĚ POTRAVIN

Nebud' plejtvák – přidej se k našemu **DESATERU pravidel za snížení plýtvání jídlem.**

- 1.** Nakupuj se seznamem.
- 6.** Nauč se správně skladovat potraviny v lednici či spíži.
- 2.** Nakupuj častěji, podle denní spotřeby, vyhni se hromadění zásob a slevovým akcím.
- 7.** Hospodárně využij všechny zakoupené suroviny a potraviny.
- 3.** Nakupuj i tzv. „nedokonalé“ potraviny, například křivou zeleninu, či tučké jablčko.
- 8.** Nauč se rozlišovat a respektuj údaje na potravinách – „Minimální trvanlivost“ versus „Spotřebujte do“.
- 4.** Nakupuj čerstvé regionální potraviny – pohlídej si délku jejich cesty na tvůj stůl.
- 9.** Zkus navrhnout opatření jak neplýtvat jídlem ve vaší školní jídelně – obědy, mléko či ovoce do škol.
- 5.** Poznej hodnotu vynaložené práce a vložené energie, považuj si jídla.
- 10.** Pomoz šířit informace a osvětu o udržitelné spotřebě potravin, potravinové soběstačnosti a potravinové bezpečnosti.

Napiš nám, jak podpoříš tuto výzvu. Který bod si vybereš, jak ho budeš plnit a s kým. Klidně pošli i fotku, nebo dobrý nápad. Vybrané příklady odměníme. **Díky za každého NEplejtváka!** Ambasadoři fair trade

www.liska-evvo.cz/doc/klub-ambasadoru-ft Vsetín, 1. 11. 2019

Informace a podporu najdete například zde:

<https://zachranjidlo.cz/>
<https://nesnezeno.cz/>
http://odpadoveforum.cz/PVO2019/21_Talas_Jidlov.pdf

17 cílů udržitelného rozvoje
www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/
www.ceskokprotichudobe.cz/?id=145-cile-udrzitelneho-rozvoje

Těšíme se na uplatnění Deklarace ve Vašich školách.

Napište nám, co konkrétně uděláte pro neplýtvání potravinami se žáky. Které body a jak se vám daří plnit a zavést do běžného života. Vybrané příklady zveřejníme a oceníme.

KOSTKA škola Vsetín vyhlásila soutěž o vtipné slogany na podporu neplýtvání (dle desatera).

Klub ambasadorů fair trade
www.liska-evvo.cz/doc/klub-ambasadoru-ft

Zdroje (nejen) pro EVVO

■ Dotační programy Zlínského kraje na rok 2020 RP04-20 Podpora ekologických aktivit v kraji

Příjem a registrace Žádostí: 20. 1. – 14. 2. 2020
www.kr-zlinsky.cz/rp04-20-podpora-ekologickych-aktivit-v-kraji-aktuality-15977.html

■ Národní program životní prostředí.

Výzva č. 7/2019: Přírodní zahrady

Proměnit školní pozemek na prostor vhodný pro venkovní výuku a posílit kontakt dětí s přírodou umožní nová dotační výzva. Rozděleno bude 250 milionů korun na vybudování hřišť a zahrad v přírodním stylu. Příjem žádostí od 3. února 2020. **LÍSKA poskytuje poradenství při zpracování žádosti** (viz str. 7).

www.liska-evvo.cz/doc/narodni-program-zivotni-prostredi-vyzva-c-72019-prirodni-zahrady

■ Dotační program DOBRODRUZI

Nadace VIA otevírá další ročník filantropického programu pro mladé, ve kterém podpoří až 15 týmů při pořádání benefičních akcí.

Do programu se mohou hlásit skupiny dětí a mladých lidí od 2. stupně ZŠ do 26 let, pro které budou vedle finanční podpory připraveny filantropické workshopy na míru. Novinkou letošního ročníku je zdvojnásobení výtěžku až do výše 25 000 Kč a finanční bonus pro nejúspěšnější týmy.

www.nadacevia.cz/category/naseprogramy/dobrodruzi/

■ Výzvy Erasmus plus

www.ef-czech.cz/erasmus/

■ Výzva Nadace VIA „Živá komunita“ – program

podporující aktivní lidi, kteří chtějí zlepšit život ve své sousedské komunitě.

www.nadacevia.cz/ziva-komunita

■ Nová výzva Sážíme budoucnost – hlavou – srdcem – rukama

Nadace Partnerství vyzývá: zasadte se s námi o lepší budoucnost a přidejme společně do české krajiny 10 milionů stromů pro odolná města a zdravou krajinu.

www.sazimebudoucnost.cz

Co člověk – to strom do 5 let

Cílem projektu je do pěti let vysázet 10 milionů stromů mimo les. Za každého občana Česka jeden. Počítadlo na stránkách www.sazimebudoucnost.cz

sčítá stromy vysazované po celé České republice.

Státní fond životního prostředí ČR podpoří výsadbu komunitní zeleně dotační výzvou s alokací 100 milionů korun.

Výzva zahrnuje i podporu sazenic stromů s výškou od 121 cm a stromy ovocné (platnost od 13. listopadu 2019).

www.narodniprogramzp.cz/dotaci-podporime-i-vysadbu-mensich-stromu

Zprávy z webu a tisku

Třídte, ale nesoutěžte, kdo nasbírání víc

V minulém roce se nám podařilo rozvířit diskusi mezi učiteli, když jsme se pokusili s kolegou Honzou Činčerou z Masarykovy univerzity vysvětlit, že soutěže ve sběru papíru jsou kontraproduktivní. Článek se z Bedrníku dostal na Ekolist, za nedlouho chtěl tuto skutečnost objasnit redaktor Českého rozhlasu Plus a s našimi závěry „nečekaně“ nesouhlasil odborný časopis Papír a celulóza.

Proč sběrové soutěže nejsou ekologickou výchovou

Pokud chceme v dětech vypěstovat návyk pro třídění jakékoliv komodity, musíme jim objasnit proč je třeba třídít, dát jim možnost třídít (potřebujeme odpadové koše) a společně pak koše vynášet do nejbližšího kontejneru. Tato praxe bude pravděpodobně trvat desítky let, tak proč si ji neosvojit. Když jde o jednorázovou soutěž, bez rutinního samozřejmého třídění, návyk se nevytváří. Ještě důležitější je v dětech pěstovat přesvědčení, že je potřeba produkovat co nejméně odpadu. No a najednou tu máme soutěž, kdy vyhrává ten, kdo ho vyprodukuje nejméně. Zdá se vám to postavené na hlavu? Nám jo.

Proč s námi odpadové firmy nesouhlasí

Být firmou, která je živa odpadem, také bych motivoval školy k soutěžení. Budu mít pěkně vytríděný papír nebo PET lahve, budu toho mít hodně a odpad bude čistější než výsledek třídících linek či kontejnerů na tříděný odpad. Ale úkolem škol a školek není sbírat odpad, ale naučit děti odpad nedělat, minimalizovat a to co zbude, to nakonec správně vytrídít.

Když se soutěží

Když přistoupíte s dětmi na soutěž v třídění papíru, těžko je budete přesvědčovat, aby nechtěli letáky ve schránkách. Vždyť toho pak budou mít jenom polovinu, co konkurenční třída. Když budete sbírat hliník, děti si budou bez skrupulí kupovat plechovky s Coca-Colou, když se zaměříte na víčka, určitě je to nebude motivovat k tomu, aby si doma dali jen vodu se sirupem nebo čaj. Když se soutěží ve sběru papíru, nejde často jen o to, kdo toho doma vyprodukuje víc, soutěží mezi sebou prakticky kanceláře rodičů. Ve školkách to pak platí stoprocentně. Navíc je to naprosto nerovná soutěž, nejde o sílu, hbitost či vědomosti dítěte, ale o to najít co nejméně ekologicky šetrnou domácnost. Ta pak vyhrává.

Co na místo soutěže

Byli bychom špatní rádci, kdybychom jen kritizovali a nenabídli alternativu. Zkuste nejrůznější zero-waste úkoly. V rámci jednoho týdne s dětmi shromažďujete veškerý plastový odpad, který pak zvážíte a zkusíte vybrat ten, co nepotřebujete. Vyrobtě si pytlíky na ovoce, abyste nemuseli potraviny dávat do sáčků. Vyhlaste týden bez odpadů mezi rodiči a motivujte celé rodiny k šetrnějším nákupům. Dárky na Vánoce zabalte dětem do starých novin...

Na závěr

Třídění odpadu je dnes jakási mantra ekologické výchovy. I dospělí lidé jsou přesvědčeni, že když třídí, dělají pro tuto planetu dost. Ale není to tak. Tříděním jen trochu zmenšujeme své negativní dopady na životní prostředí. Je to takový náš soukromý greenwashing. Pokud se tedy bavíme o odpadech, měli bychom mířit k jejich minimalizaci či dokonce úplné bezodpadovosti.

Martin Kříž, článek pro Informační bulletin Mrkvička

Global Teacher Prize Czech Republic

Proč vznikla odborná cena Global Teacher Prize Czech Republic? Naším cílem je zvýšit prestiž učitelského povolání, proměnit pohled české společnosti na učitelskou profesi a pomoci nastavit standardy učitelské praxe.

Pomozte nám ocenit a podpořit inspirativní pedagogy, kteří nás posouvají dál. Protože na učitelích záleží!

Nominovat své učitele můžete na www.gtpcr.cz od 1. 1. 2020.

Je to oficiální: Včela byla prohlášena za nejdůležitější živou bytost na naší planetě

Jak uvedl list The Guardian, na schůzi Královské geografické společnosti v Londýně organizace Earthwatch Institute prohlásila včely za nejcennější živočišný druh na naší planetě.

Kdyby dnes zmizely včely, lidstvo by je velice rychle následovalo!

Vědci a odborníci na život v přírodě přidali včely na seznam druhů odsouzených v blízké budoucnosti k vyhnutí, pokud lidstvo ohledně svého nejcennějšího hmyzu něco neudělá. Spustili jsme procesy, které mohou v ne tak vzdálené budoucnosti vést k vyhynutí hlavního opylovače planety a spolu s ním spousty dalších druhů, včetně člověka.

Důležitost včel

Vyhynutí včel by bylo pro lidstvo katastrofou, protože jsou nepostradatelné. Vztah mezi včelami a kvetoucími rostlinami je jednou z nejozávažnějších, nejharmoničtějších a vzájemně nejzávislejších kooperací na planetě. Vztah trvající již téměř 100 milionů let vedl k rozmnožení bohaté diverzity druhů a přispěl k vzestupu lidského druhu na Zemi. Včel existuje více než 20 000 druhů. Převážná většina včel žije v úlech. Jejich velikost se pohybuje v rozmezí od 2 mm do 4 cm a nepřízpůsobují se dobře novým druhům rostlin. 75 % potravinářských plodin vytvářejících semena a plody, které konzumujeme, podléhá vlivu, alespoň částečně, opylení. 87 hlavních potravinových plodin na světě je úplně nebo částečně závislých na opylení. Ty zase krmí tisíce druhů zvířat a ptáků. Jsou hlavním důvodem diverzity rostlinných druhů. Pokles včelí populace by podle zpráv Organizace spojených národů pro potraviny a zemědělství (FAO) nepříznivě ovlivnil hlavní plodiny, jakými jsou například káva, kakao, mandle, rajčata www.vylectese.cz/vypestujte-si-vlastni-rajcata-bez-postriku-na-balkone-v-2litrove-lahvi/ a jablka.

Med jako nejstarší známé a nejzdravější sladidlo byl vyhledáván již od dávných dob. Celkový export jen u předních států produkujících med činil v roce 2009 objem 2,4 miliardy dolarů. Finančně vyjádřená hodnota plodin celého světa, které jsou přímo závislé na opylovačích, se pohybuje v rozmezí 235 až 577 miliard dolarů ročně. Byl to bezplatný dar přírody. Spoléhat na umělý proces je téměř nemožné. Jediný způsob, jak se z toho dostat, je podpořit proces vedoucí k přirozenému opylování.

Zdroj: themindunleashed.com

<https://themindunleashed.com/2019/10/bee-declared-most-important-living-being-on-the-planet.html>

Výukové programy, projektové dny a exkurze pro školy

- Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město, www.cevzabka.xf.cz/vp.html
- Centrum Veronica Hostětín, www.hostetin.veronica.cz/skoly
- Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín [www.ddmastra.cz/výukové programy](http://www.ddmastra.cz/výukové-programy)
- Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole www.prokrajinu.eu
- Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín www.muzeumvalasko.cz
Hvězdárna Vsetín www.hvezdarna-vsetin.cz
- Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště, www.parkrochus.cz
- Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šikula Uherské Hradiště, www.ddmsikula.cz
- Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, www.bilekarpaty.cz/vis

- LÍSKA, z.s., www.liska-evvo.cz • infoevvo@seznam.cz
Exkurze na farmy, besedy, výukové programy, školní farmářské dny, projektové dny:

PROJEKTOVÝ DEN

Tematický projektový den ve škole i mimo ni na podporu projektové výuky. Vede k rozvoji osobnostních a sociálních kompetencí dětí a žáků.

ZAMĚŘENÍ PROJEKTOVÉ VÝUKY:

- regionální vlastivěda, interpretace místního dědictví,
- regionální udržitelná ekonomika (zemědělství, řemesla, příběh jídla) – doporučujeme ověřený Školní farmářský den,
- polytechnika, přírodovědná gramotnost (učíme se venku, zahrada, voda, zdravý životní styl, cíle udržitelného rozvoje),
- a další dle potřeby MŠ či ZŠ.

Financování možné i z tzv. „ŠABLON II“.
www.liska-evvo.cz/doc/projektove-dny

Objednávky a informace:
infoevvo@seznam.cz

Učíme se venku

Otevřený společný projekt a kampaň více organizací. LÍSKA je jednou z nich. Projekt spojuje učitele, rodiče i odborníky. Podporuje hru a učení venku jako předpoklad zdravého rozvoje dětí. Je chladno? Je konec učení venku? Nebo naopak startují nové možnosti? Záleží na tom, co chceme vidět, zda překážku či příležitost.

Pomůcky k učení venku – kde pořídit?

Je jich plná příroda – kamínky, dřívka, šišky, kaštiny, žaludy, pecky ze švěstek či merunek, voda, sníh.

Jak to vidí učitelé?

Baví samotné učitele učit venku? Jak reagují děti? Jak překonávali prvotní překážky a jaké jsou jejich zkušenosti? Podívejte se na další video, které jsme natočili s několika učitelkami a učitelem, kteří venku učí pravidelně a již delší dobu.

www.facebook.com/ucimesevenku.cz/videos/288881058457555/

Inspiraci hledejte na www.ucimesevenku.cz/stahuji nebo ve skupině

www.facebook.com/groups/ucimesevenku/

Chaloupky připravily přehled materiálů pro výuku venku, www.chaloupky.cz/ucime-se-venku

Pokud hledáte inspiraci ven, rozhodně se připojte ke skupině UČÍME se VENKU nebo prozkoumejte

www.ucimesevenku.cz

PROGRAM PRO ŠKOLU V PŘÍRODĚ

V rozsahu 1–5 dnů: farmářská stezka, stezka přírody, tematické výukové programy (VODA, Odkud se bere jídlo, Můj den na farmě, Učíme se s POLY apod.), exkurze do přírody či na farmu a další dle domluvy se školou.

Financování možné i z tzv. „ŠABLON II“.
www.liska-evvo.cz/doc/projektove-dny

Objednávky a informace:
infoevvo@seznam.cz

Publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníci

- **Zajímavá pomůcka 17 aktivit k 17 cílům udržitelného rozvoje.** Metodická příručka:
www.nazemi.cz/globalni-cile-udrzitelneho-rozvoje
Jednotlivé karty: www.nazemi.cz/dokumenty/aktivity
- Martin Lausser: **Stopy zvířat.** Vyhledávání a určování stop našich nejdůležitějších druhů zvířat. Nakl. Svojtka&Co.
- Eva Eich: **Malý přírodovědec v zimě.** Se spoustou zábavných aktivit a úkolů k vyplnění pro zimní výpravu. Nakl. Svojtka&Co.
- **Můj první zápisník, díl 2**
www.muji1zapisnik.cz
- **NA STOPE**
Publikace vám poradí, co vzít s sebou a jak najít místa, kde zvířata uvidíte. Obsahuje obrázky a pobytová znamení třinácti živočichů, se kterými se v naší přírodě setkáte nejčastěji. A bude vám sloužit také jako zápisník vašich pozorování.
www.lipka.cz/lipka?idk=zbozi38j5
- **Kdopak to tu běžel?**
Nová půvabná knížka o stopách zvířat ve sněhu, pro děti od 4 let.
www.knihkazda.cz/kdopak-to-tu-bezel
- **Tabule do zahrad**
Rezekvítek prodává kromě určovacích klíčů také „určovací“ tabule bezobratlých – půdních, vodních i lučních živočichů. Hodí se zejména na školní a školkové zahrady, do naučných stezek apod. Najdete je na: www.rezekvitek.cz/?idm=35
- **Zimní sada ze série Čtyři roucha přírody.**
Sada je vhodná pro práci s dětmi předškolního věku a 1. a 2. tříd.
Více na www.rezekvitek.cz/?idm=12&id_zbozi=134

Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování. Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd. Více na www.veronica.cz či www.umenivybirat.cz

Soutěže (nejen) pro školy a skupiny dětí

Přehled soutěží najdete na www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas

- **Klimatická soutěž CO2 liga, 9. ročník.** www.CO2liga.cz

Projekty a kampaně (nejen) pro školy a skupiny dětí

- **Badatelsky orientované vyučování**
<http://badatele.cz/cz>
- **Fairtradová škola**
www.fairtradovamesta.cz/o_fairtradovych_mestech/skoly
- **Globální rozvojové vzdělávání**
www.globalnirazvojovjevzdelavani.cz
- **GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program,**
<https://globe-czech.cz/cz>
- **Jeden svět na školách (mediální vzdělávání)**
www.jsns.cz
- **Mezinárodní program Ekoškola**
<https://ekoskola.cz/cz>
- **Odpovědná škola**
www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- **Skutečně zdravá škola**
www.skutecnezdravaskola.cz
- **Světová škola**
www.svetovaskola.cz
- **Škola pro udržitelný život**
www.skolaprozivot.cz
- **Žákovské parlamenty**
www.skolaprodemokracii.cz

Tipy na výlety, exkurze, výstavy (nejen) pro školy

- **Muzeum v přírodě Rochus**
<http://www.parkrochus.cz/doc/12/>
výukové programy a exkurze na
<http://www.parkrochus.cz/doc/294/>
- **Muzeum regionu Valašsko,**
www.muzeumvalassko.cz
- **1415 Baťův institut Zlín,**
www.14-15.cz
- **Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně,**
www.muzeum-zlin.cz
- **Valašsko muzeum Rožnov p. R.,** Valašský rok,
www.vmp.cz
- **Informační centrum Velké Karlovice,**
<http://www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum>
- **Zvonice Soláň,**
<https://www.zvonice.eu/>

Vzdělávání a metodická podpora EVVO

Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Nabídka akreditovaných vzdělávacích programů pro ŠABLONY II pro skupiny pedagogů z jedné i více škol:

- EVVO, Učíme se venku, projektová a tematická výuka v EVVO,
- polytechnické vzdělávání, formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ a ZŠ,
- školní přírodní zahrada, vzdělávání na školní zahradě,
- osobnostně sociální rozvoj,
- projektové dovednosti v EVVO,
- výtvarné a rukodělné činnosti.

Informace a přihlášky: koutna.iva@seznam.cz

Přírodní zahrady

- **Jak na přírodní zahradu** poradí Ekologický institut Veronica www.veronica.cz/?id=418
- **Kde jsou přírodní zahrady v Česku:** www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín,** <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- **Ekozahrady,** <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- **Osivo vhodné pro přírodní zahradu** nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>

- Na webu LÍSKY najdete **odkaz Jak na školní přírodní zahradu,** www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. **Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.**

- **Časopis Školní zahrada.**
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada.** V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní mapu školních zahrad, kam můžete přidat i tu vaši.

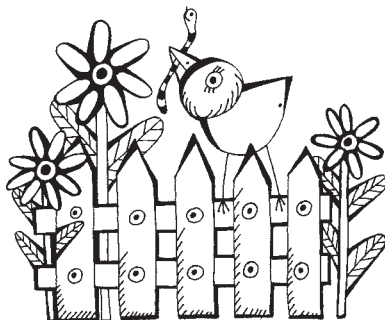
- **Semínkovny ve Zlínském kraji**
Iniciativa na podporu semenaření a sdílení osiva ze zahrádek, seminkovny.com

Základní škola Vsetín, Rokytnice

Kontakt:
Semínkovna, ZŠ Vsetín,
Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz

Centrum Veronica Hostětín

Kontakt:
Centrum Veronica Hostětín,
č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz

V LÍSCE Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- **přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

- **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY,** www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **sítě MRKEV** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na: www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy.
Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je ALCEDO – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz

Fair Trade (Spravedlivý obchod)

Fair trade je způsob obchodu, který dává drobným pěstitelům, řemeslníkům i zaměstnancům ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky možnost užít se vlastní prací za důstojných podmínek. Pokud si český spotřebitel koupí fairtradový výrobek, dává tak přednost výrobkům, za nimiž nestojí zneužívání dětské práce, nelidské pracovní podmínky, či devastace životního prostředí.

Více informací najdete na www.nazemi.cz/fairtrade

LÍSKA je členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**.

LÍSKA je místním podporovatelem **fair trade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

LÍSKA je členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování.

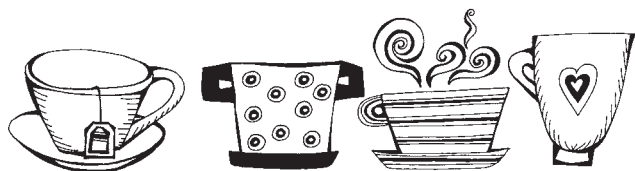
Více na www.fairtrade-cesko.cz/fairtrade/co-je-fairtrade

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchodem kolem prodejny kol, do dvora, vstup je ze zadní části budovy, nebo přímo dvorem od budovy OSSZ).

Otevřeno: pondělí – čtvrtek, 8.30–16.00 hodin

Najdete zde **Férový obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaje, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité Lukášovy hračky a **knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz

Biopotraviny, místní produkty, regionální značky, farmářské trhy a obchůdky, bezobalu

■ Lískový web
www.poctivevyrobene.cz

■ Regionální značky
www.regionalni-znacky.cz

■ **Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků.** Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobyzkraje.cz

■ Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska.**
www.iskopanice.cz

■ **Mapa českých biopotravin,**
<https://kde.lovime.bio/>

■ **BEZOBALOVÉ OBCHODY ve Zlínském kraji:**

Bezobaláč Zlín,

Náměstí T.G. Masaryka 2433, Zlín,
tel.: 608 180 874, prodejna@bezobaluzlin.cz,
www.bezobaluzlin.cz

Vědomí, bezobalový obchůdek,

Dlouhá 211, Uherské Hradiště, tel.: 777 956 032,
www.facebook.com/Vedomi-bezobalovy-obchudek

Bezobalov,

Zelené náměstí 1290, Uherské Hradiště, tel.: 774 874 734,
www.facebook.com/Bezobalov-Uherske-Hradieste

Bez Uherský Brod,

Moravská 82, Uherský Brod,
www.facebook.com/BezUherskyBrod

Češkův mlýn, Jarcová 160, Bystřička,

tel.: 733 539 250, ceskuvmlyn@probio.cz,
www.probio.cz

Zdravé já – výrobky s příběhem,

Palackého 457, Rožnov p. R.,
tel.: 730 100 240, hanka@vyrobkyspribehem.cz,
www.vyrobkyspribehem.cz

Delizia – rozlévaná EKO drogerie,

ulice Mostecká, Vsetín
www.facebook.com/Delizia-Rozlevana-EKO-drogerie

ZeLo Bedýnky, ulice Mostecká, Vsetín

■ **Nabídka farmářských a bio produktů z Eko sadů Komňa**

Produkty jsou bez přidaného cukru, konzervantů a jsou nesířené. Vše je domácí ruční výroby.

Eko sady Komňa, Lumír Malec, tel. 737 789 242
www.biosvestky.cz

Kde LÍSKA pomáhá

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka Luhačovice

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhačovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDEĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísní – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětově nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Environmentální informační servis LÍSKY

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky**, www.liska-evvo.cz
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- **Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůck k EVVO.**
- **Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji** na www.liska-evvo.cz/akce
- **Osvětové a informační kampaně**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Publikace z edice LÍSKY Oříšek

- **Říkáanky Skřítci a skřítušky z ovocného sadu**, Marie Kordulová a Jana Šenkeříková, cena 50 Kč
- **Říkáanky Skřítci a skřítušky z lískového lesa**, Marie Kordulová a Jana Šenkeříková, cena 50 Kč
- **Objevujeme a pozorujeme přírodu se skřítkem Lískáčkem**, Lenka Pavelčíková, cena 150 Kč.
- **Metodické listy Jak učít POLY, 4 ML Život v půdě**, cena 40 Kč, <http://www.liska-evvo.cz/doc/edicnim-centrum-orisek-1>

Objednávky na infoevvo@seznam.cz. Účtujeme poštovné.

- **Lískové osvětové kampaně** <http://www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane>
- **Přehled akcí v regionu** i mimo něj najdete v Kalendáři akcí na webu Lísky <http://www.liska-evvo.cz/akce>. Pozvánky na své akce, výstavy, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- **Aktuální nabídku vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení** zveřejňujeme na www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele
- **Aktuální fotografie z akcí Lísky najdete na** <http://evvo-liska.rajce.idnes.cz/>

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učít POLY
Sdružení Líska / Pomozte nám zachránit farmáře
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK
Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi
Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené
Sdružení Líska / Stromy a my
Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji
Sdružení Líska / ŽABAKO – žakovská badatelská konference

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje. Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času Vsetín, www.alcedovsetin.cz
Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

